

Zámer pôsobenia vo vedeckej rade Historického ústavu SAV, v. v. i.

Mgr. Tomáš Janura, PhD., samostatný vedecký pracovník, oddelenie novovekých dejín

V prvom rade by som chcel pôsobiť vo vedeckej rade, aby v nej mali primerané zastúpenie staršie dejiny do roku 1918, ktoré sú zviazané s existenciou Uhorského kráľovstva a od roku 1526 aj Habsburskej monarchie. Toto obdobie má svoje špecifiká, na ktoré treba prihliadať aj pri zámeroch ďalšieho vedeckého rozvoja. V tomto časovom rámci pre získanie kvalitných vedeckých pracovníkov nestačí iba angličtina, ale je nutná znalosť maďarčiny, latinčiny a nemčiny. Tieto požiadavky kladú na uchádzačov o doktorandské štúdium zvýšené nároky a je otázkou do budúcnosti, či vôbec bude v Bratislave, kde sa pri takýchto jazykových znalostiach ponúkajú lepšie platené miesta vôbec záujem o štúdium v ústave. Na druhej strane aj z prostredia vysokých škôl vychádza stále menej absolventov, ktorí sú pripravení zvládnuť prácu s dobovými prameňmi. Preto by mal samotný Historický ústav viac spolupracovať aj s univerzitami v podpore záujemcov o štúdium starších dejín a vytypovania si tých najlepších študentov pre doktorandské štúdium. Inak ústavu hrozí, že sa po čase môže premenovať na Ústav súčasných dejín.

V poslednej dobe sa čím ďalej viac hovorí o vydávaní publikácií v cudzích jazykoch, avšak nestačí len jej vydanie, bude nevyhnutné, aby sa aj následne konali prezentácie týchto monografií na pôde vedeckých inštitúcií v zahraničí. Ak chce Historický ústav dosiahnuť úspech v medzinárodných projektoch týkajúcich sa starších dejín, najprv sa musí rozvinúť inštitucionálna spolupráca s partnerskými akadémiami v regióne bývalého kráľovstva a monarchie. Tá nesmie byť založená len na osobných kontaktoch jednotlivých zamestnancov, pretože spolupráca musí byť nadviazaná na inštitucionálnej báze. Ak bude totiž Historický ústav rešpektovaný ako rovnocenný partner ostatných vedeckých pracovísk v regióne, až potom môže uspieť v celoeurópskych projektoch. Prvým krokom sa môže stať aj aktívna vzájomná výmena zamestnancov medzi jednotlivými inštitúciami. Druhým krokom bude aj koncepcná príprava výskumných tém tak, aby vznikli kvalitné vedecké výstupy, čo sa však nedá dosiahnuť, ak je dotyčný zamestnanec v troch Vegách a troch APVV a v konečnom dôsledku aj tak robí stále rovnakú tém. Takýmto spôsobom v medzinárodnom porovnaní nemôžeme nikdy uspieť.

Samozrejme vedecká rada nesmie zabudnúť aj na domáce slovenské prostredie, keďže sme v prvom rade financovaný z domácich finančných prostriedkov. V tomto ohľade má ústav veľké rezervy práve v tom, že síce vydáva veľa monografií, ale tie nie sú v predaji a ani sa aktívne nepropagujú formou prezentácií a prednášok v rámci Slovenska a nielen

v Bratislave. Chýba aj cielená distribúcia týchto kníh na pôdu knižníc, múzeí, univerzít, archívov a galérií. Dosiaľ túto výmenu robia len zamestnanci na báze osobných kontaktov. Ďalej sa musí zmeniť aj ich vizuálna stránka, pretože ak si má ústav predajom kníh aj zarobiť, nestačí jednoduchá grafika, pretože vizuálne spracovanie zohráva prvoradú úlohu pri kúpe publikácie u laickej verejnosti.